

ÅRSMELDING

2006

HALDEN KOMMUNE

Sammendrag

Driftsåret 2006 var, økonomisk sett, preget av store merinntekter og kostnader utover budsjett. Avvikene skyldes etter rådmannens vurdering at både inntekt- og utgiftssiden var nøkternt budsjettet, men også kostnadsavvik i driften. Rådmannen er tilfreds med at sum positive avvik er større enn negative avvik, slik at kommunen også i år har et positivt resultat.

Netto driftsresultat utgjorde om lag 44 mkr mot 47 mkr i 2005. Dette tilsvarer en driftsmargin på vel 3,6 %.

Halden kommune har i perioden 2004-2006, hatt et samlet nettodriftsresultat på om lag 123 mkr.. Av dette er 47 mkr avsatt til ulike bundne fond mens 18 mkr er overført investeringsregnskapet. Videre er det akkumulert underskudd i fra tidligere år dekket inn med 36 mkr.. Av det samlede netto driftsresultatet er 22 mkr avsatt til disposisjonsfond. Denne styrkingen av kommunens økonomi er etter rådmannens syn helt nødvendig. Ytterligere styrking må være målsetting slik at kommunen igjen opparbeider tilfredsstillende finansielle reserver.

Netto driftsresultat 2006 bidrar til at kommunen, dersom kommunestyret vedtar det, kan ytterligere øke sitt disposisjonsfond, slik at man i tider med svikt i inntekter, kan foreta en planlagt reduksjon i kostnadene.

Skatteveksten var stor på landsbasis, og til tross for en betydelig lavere vekst i Halden, økte skatte- og rammetilskuddet betydelig som en følge av skatteutjevning.

Kommunens underliggende aktivitet innenfor tjenesteområdene var i 2006 betydelig over det budsjetterte nivå, omlag 34 mkr netto. I tillegg viser regnskapet et "overforbruk" på 57 mkr som er poster av teknisk karakter som er med på å blåse opp regnskapstallene. Tilsvarende poster finnes dermed på inntektssiden. Av det reelle merforbruket på 34 mkr er en vesentlig andel en vedvarende ubalanse som krever mot-tiltak, enten gjennom redusert tjenestetilbud eller gjennom økte inntekter. De store utfordringene knytter seg hovedsakelig til pleie- og omsorgstjenesten samt sosialtjenesten.

Halden kommune har etter rådmannens vurderinger levert gode og tilfredsstillende tjenester til befolkningen, i et år som har vært preget av stramme driftsbudsjett. Brukerundersøkelser er gjennomført innenfor flere tjenesteområder, og tilbakemeldingene fra brukere av tjenester er gode, men gir samtidig klare signaler på hvor tilbudene bør forbedres.

Investeringene har vært på et høyt nivå også i 2006, men lavere enn budsjettet. Totalt er det utgiftsført 207 mkr, hvorav 172 mkr er relatert til anskaffelse av anleggsmidler.

Rådmannen har påbegynt arbeidene med løpende fremleggelse av sluttregnskap over investeringsprosjekter. Dette arbeidet er viktig og vil intensiveres i 2007.

I 2006 er det blitt avdekket omfattende sopp og råtekader på flere kommunale bygg. Spesielt kan nevnes hele skoleanlegget ved Risum. Skadene er så omfattende at det konkluderes med å rive bygg og føre opp nytt. De avdekkede skader vil påføre kommunen store økonomiske utfordringer videre fremover.

Arbeidene med planlegging av omsorgsboliger på havna samt sykehjem for demente ved Solheim, er kommet godt i gang. Byggestart vil være i april 2007 for omsorgsboligene, mens det ved Solheim er startet på grunnarbeider høsten 2006.

Disponering av årets resultat

Driftsregnskapet (se side 1 i Årsregnskapet 2006) viser et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på om lag 13 mkr, som rådmannen foreslår benyttet slik:

Overføres til disposisjonsfond (fri egenkapital)

kr 12 971 227,84

Investeringsregnskapet (se side 2 i Årsregnskapet 2006) viser udekket finansiering på 12 457 038,26 kr. En vesentlig årsak til dette er at det i 2006 er tatt opp lån kun til vedtatte VAR-investeringer. Den øvrige vedtatte lånefinansieringen er ikke gjennomført i 2006, kun inngått avtaler om. Dette er gjort for å utnytte den likviditeten kommunen har hatt, fremfor å oppta lån som ville ha generert ytterligere rente- og avdragskostnader i 2007. Avviket i finansiering i

investeringsregnskapet fremkommer som følge av at det er 5 prosjekter der endelig finansiering ikke er vedtatt. Når årsmeldingen behandles antas dette å være brakt i orden.

Ved fremleggelse av regnskapet vil kommunestyret måtte ta stilling til finansieringen av udekket beløp.

Økonomiske nøkkeltall

Økonomiske nøkkeltall er viet oppmerksomhet i kap 8 Hovedoversikt driftsregnskapet 2006, her nevnes kort de mest sentrale nøkkeltall i kommuneregnskapet.

Nøkkeltall	Regnskap 2005	Budsjett 2006	Regnskap 2006
Totale inntekter	1 135 106	1 180 582	1 234 800
Netto lønn (brutto lønn - s/f – refusjoner)	630 003	682 498	679 942
Brutto driftsresultat	47 532	90 593	53 956
Rente og avdragsutgifter	63 023	91 114	76 495
Netto finanskostnader	31 124	86 504	44 424
Netto driftsresultat	47 795	22 778	44 355
Lønnsutgifters andel av inntekter totalt	59,40 %	60,30 %	58,05 %
Rente – og avdragutgifters andel av inntekter totalt	2,83 %	7,72 %	6,19 %

mkr

Kommentarer til drift og økonomi

Det vedtatte driftsbudsjettet for 2006 bød på store utfordringer. Foruten en stram budsjettering med der tilhørende vanskelig daglige prioriteringer, sto rådmannen overfor en omorganisering av kommunalavdeling teknisk.

Driften i 2006 medførte merforbruk innenfor de tre kommunalavdelingene Undervisning og oppvekst, Helse og sosial og teknisk. Avvikene innenfor helse og sosial og teknisk beløper seg til sammen til 58 mkr. Dette skaper store utfordringer allerede tidlig i driftsåret 2007.

Lønnsoppgjøret for 2006 ble høyere enn budsjettert. Totalt kostet oppgjøret i 2006 kr 24 mkr mot budsjettert 20 mkr. Oppgjøret som ble fremforhandlet medfører også en betydelig lønnsvekst i 2007.

Ordinært utbytte fra Østfold Energi AS, ble utbetalt med om lag 11,5 mkr, 8 mkr over budsjett. I tillegg ble det utbetalt 14 mkr i i ekstraordinært utbytte.

Sparetiltak og omorganiseringer

Kommunalavdeling teknisk drift har hatt sitt første år etter ny organisasjonsmodell, der man organisatorisk har skilt forvaltning og drift. Samspillet ble ikke optimalt, og arbeidet med en restrukturering av samspillet og fokusering på bestillerrollen var en prioritert oppgave i 2006.

For å få en mer hensiktsmessig organisering ble derfor kommunalavdeling Teknisk organisert i enhetene kommunalteknikk, administrativ forvaltning, prosjekter og enheten brann og havn. Dette ble gjort gjeldende fra 01.11.06.

I tråd med budsjettforutsetningene har arbeidet med videre etablering av nye rammeavtaler for kjøp av varer og tjenester inn til kommunen vært intensivt. Stadig flere områder får sine rammeavtaler, noe som letter det daglige arbeidet for kommunalavdelinger og enheter.

Balansert målstyring / Resultatledelse (BMS/RL)

Halden kommune har innført resultatledelse. Grunnlaget ble lagt i 2005, etter brede medvirkningsprosesser blant ansatte og tillitsvalgte i forbindelse med utforming av målekart med fokusområder og tilhørende måleindikatorer. Alle ledere i Halden kommune har fått skoleing i BMS/RL.

Resultatledelse vil være Halden kommunes helhetlige styringssystem. Tydelige lederskap og fornøyde medarbeidere skal gi grunnlag for kvalitetssikring av tjenestetilbudet.

Tjenesteproduksjon

Antall klager på tjenester levert av Halden kommune er lavt. I den grad dette kan tas som mål for forventninger fra innbyggerne side, synes det som om Halden kommune greier å levere tjenester av kvalitet og omfang som innbyggerne forventer. Halden kommune vil i større grad sjekke ut dette med brukerundersøkelser og lignende i årene fremover. Tjenesteavtaler og standarder skal og legge grunnlag for kommunens tjenesteproduksjon i årene fremover.

Næringsliv

Halden er inne i en positiv utvikling for næringslivet. I denne sammenheng har det vært arbeidet med en rekke tiltak for å legge til rette for denne utviklingen. Arbeidet med "Strategi for utvikling av Halden" er et grunnlag for revisjon av kommuneplanens arealdel, der bl a byutvikling mot vest, med "Campus Østfold" - Halden fengsel - Svinesundparken - boligbygging i Svinesundområdet og infrastrukturbygging med bl a gang/sykkelveisystem antas å bli viktige elementer for utviklingen i den delen av kommunen.

Fengselsprosjektet har hatt prioritet gjennom hele året og er igangsatt. Halden kommune arbeider videre for at lokalt næringslig skal kunne delta i denne utbyggingen og bidra i ulike sammenhenger når driften kommer i gang i 2009.

Tilrettelegging for "Remmen kunnskapspark" og utarbeiding av skisser for "Campus Østfold" er viktige prosjekter som er igangsatt og skal utvikles i årene fremover.

Fremtidsutsikter

Kommune - Norge er under vurdering og det er igangsatt en rekke prosesser sentralt på dette. Det er bestemt at det skal være tre forvaltningsnivåer. Dette gir en del utfordringer for Halden som må gis fokus i årene fremover. Økt aktivitet fra politi og tollvesen på Norges største innfallspurt Svinesund, medfører økt engasjement fra kommunens side innenfor sosial- og barnevernsomsorgen. Variasjon i arbeidsmarkedet på svensk side virker og inn på arbeidsledigheten i Halden. Antall utpendlere har økt betraktelig de siste årene og det svenske arbeidsmarkedet er av stor betydning for innbyggerne i Halden. Arbeidsledigheten er ved utgangen av året meget lav. Sysselsettingen i kommunen øker og næringslivet går godt. Utgangspunktet for Halden ved inngangen til 2007 er godt og dette gir optimisme

2006 har vært et godt driftsår. Enkelte forhold i kommunalavdelingens driftsområder er urovekkende i den forstand at aktivitetsnivået man har ved utgangen av året videreføres inn i 2007 - uten dekning i budsjettet. Dette medfører et enda større press på omstillingsarbeidet enn det som ligger i budsjettforutsetningene.

Rådmannen berømmer de ansatte for den innsats som er lagt i 2006 og samarbeidet med tillitsvalgte har fungert godt på alle nivåer i kommunen.

Halden 28. mars 2007

Per Egil Pedersen
Rådmann

Rådmannens sentraladministrasjon

Driftsområdet, som består både av ordfører og ulike politiske utvalg, samt rådmannens egen stab, viser et mindreforbruk på om lag 23 millioner kroner. Mindreforbruket skyldes i hovedsak høyere premieavvik, ikke disponert omstillingspott hos rådmannen som motvirkes av merutgifter relatert til AFP-ordning og merkostnader forbundet med lønnsoppgjør.

	Regnskap 06	Årsbudsjett 06	Avvik
Brutto lønn	17 409	34 345	-16 936
Refusjoner	-1 363	-1 230	-133
Netto lønn	16 046	33 115	-17 069
Andre utgifter	106 152	74 120	32 032
Andre inntekter	-70 025	-32 335	-37 690
Sum enhet	52 173	74 900	-22 727

tall i hele 1000 kroner

Den politiske delen viser et mindreforbruk på 2,2 millioner kroner og skyldes i første rekke et mindreforbruk på 3,2 millioner relatert til formannskapetets konto. På utgiftssiden har man et merforbruk på godtgjørelser og driftsutgifter på om lag 0,8 millioner kroner.

Rådmannens stab viser totalt sett et mindreforbruk på 10,7 millioner kroner i 2006. Dette skyldes først og fremst den budsjetterte omstillingspotten, som står igjen med om lag 12,7 millioner kroner. Lønnsutgifter viser et merforbruk på 2,2 millioner, som følge av at budsjettert effektivisering/omstilling på 2 millioner kroner, ikke har vært mulig å innløse.

Egen utvikling i relevante nøkkeltall

Nøkkeltall	2002	2003	2004	2005	2006
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	-2,7 %	-1,7 %	2,9 %	4,2 %	3,6 %
Netto driftsutgifter pr innbygger i kr, adm. Styring og fellesutgifter	2 339	2 352	2 029	2 030	1977
Innflytting pr 1000 innbygger	44,1	38,3	38,8	40,8	40,9
Utflytting pr 1000 innbygger	35,4	37,5	34,7	34,4	34,5
Andel arbeidsledige 16-24 år % av befolkningen	2,6	3,6	3,0	2,3	2,1

Sammenligning av KOSTRA-2005 med Østfoldbyer.

Nøkkeltall	Halden	Sarpsborg	Moss	Fredrikstad
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	3,6 %	7,8 %	3,5 %	5,9 %
Netto driftsutg pr innb. i kr, adm.styring og fellesutgifter	1977	1670	2360	1979
Innflytting pr 1000 innbygger	40,9	43,8	68	41,7
Utflytting pr 1000 innbygger	34,5	37,3	63,5	36,9
Andel arbeidsledige 16-24år i % av befolkningen	2,1	2,6	2,5	2,7

Kommunalavdeling Støttefunksjoner

Hovedoppgavene er å gi andre kommunalavdelinger og enheter bistand, råd, veiledning og oppfølging i deres hverdag, slik at disse selv kan øke sin tid til tjenesteproduksjon. Videre er en av hovedoppgavene å utvikle systemer og rutiner innenfor ulike områder, slik at lover og forskrifter ivaretas, samtidig som ressurser disponeres effektivt.

Kommunalavdelingens egen drift viser et mindreforbruk på om lag 3,2 millioner kroner. Dette skyldes vesentlig grad flere vakante stillinger i ulike deler av kommunalavdelingen, nøkternhet mht innkjøp av forbruksvarer og høyere gebyrer enn budsjettert.

Merutgifter knyttet til åres lønnsoppgjør for Halden kommune, 4 millioner kroner, er inkludert i avdelingens regnskap, og bidrar til et samlet merforbruk på om lag 0,8 millioner kroner.

Fellesområdene viser samlet sett en merinntekt på om lag 12 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak personsrelaterte forhold (premieavvik, AFP)

Kommunalavdeling "Undervisning og kultur"

Generelle kommentar.

Kommunalavdelingens oppgave er å produsere tjenester i hovedsak rettet mot barn og unge, men på enkelte områder også rettet mot voksne. Det dreier seg om barnehage, grunnskole, voksenopplæring, pedagogisk psykologisk tjeneste, bibliotekjeneste, kulturskole og generell kulturadministrasjon.

Kunnskapsløftet (LK 06) ble innført på 1. – 9. trinn fra høsten 2006. Faget Kristendoms, religions og livssynskunnskap (KRL) ble innført fra høsten 2005 på alle trinn. Fra og med høsten 2007 vil LK 06 være innført på alle alderstrinn, bortsett for Tilvalgsfag på 10. trinn som i uketimer fra skoleåret 08-09 erstattes av Programfag til valg. Det siste faget utvikles skoleårene 06-07 og 07-08 innenfor rammene av Skolens og elevenes valg.

Innføringen av den nye læreplanen har i sterk grad preget grunnskolens arbeid i 2006. Det er gitt kompetanseheving for assistenter og lærere med midler tildelt av Fylkesmannen, og av midler som er bevilget i Halden kommunes budsjett. Det er her viktig å nevne at læreplanens poengtering av skolens ansvar for å gi alle elever tilpasset opplæring, medførte at det ble satset tungt på dette området, og mer enn 60 lærere fulgte et videreutdanningstilbud ved Høgskolen i Halden med dette temaet.

I august ble ny rammeplan for barnehagene innført. Planen poengterer barnehagenes samfunnsmandat, og bygger på et helhetlig læringssyn hvor omsorg, lek og læring er sentrale deler i tillegg til å utvikle barnas sosiale og språklige kompetanse.

Samtlige ansatte har fått felles skoling i rammeplanens innhold for å kunne implementere den i den daglige driften.

Det har vært arbeidet med utforming av lokale læreplaner i alle fag, og på alle trinn, og det er startet opp arbeid med en handlingsplan for barnehager og skoler i Halden. Alle planene vil bli lagt fram for politisk behandling våren 2007.

Det er fullført fordeling av bærbare pc-er til lærere i over 70 % stilling. Ved utgangen av 2006 hadde ca. 330 lærere egen bærbar pc. Lærere i mindre stillinger får tildelt pc-er tidlig i 2007. Alle stasjonære pc-er i barnehage og skoler er oppgradert til ønsket standard både teknisk, og i forhold til programvare. IKT relaterte kurs for pedagogisk personal i regi av kommunalavdelingen kurset ca. 100 lærere og assistenter. Ansatte i barnehage og voksenopplæring er implementert i Fronters digitale læringsplattform sammen med skolene.

To av ungdomsskolene, Risum og Strupe, har vært sterkt preget av at skolene har hatt undervisning i provisoriske lokaler. Strupe kunne i november/desember flytte tilbake i nye, egne lokaler, men er preget av at gymnastikkbygget med bl.a. rom for skolekjøkken ble stengt før jul etter en grundig tilstandsrapport som viste store forekomster av muggsopp. Undervisningstilbudet i kroppsøving og mat og helse får i dag elevene ved hhv Gimle og Hjørtberg skoler. Risum var våren 2006 i leide lokaler på Fredriksten festning, og en hadde som mål at skolen skulle flytte tilbake til sine ordinære lokaler i august 2006. Muggsoppfunn gjorde imidlertid dette umulig, og skolen er pr. dato helt fraflyttet, og riving, rehabilitering og prosjektering av ny skole påbegynnes i 2007. Elevene ved Risum får sitt tilbud i leide lokaler på Fredriksten festning, ved Rødsberg u-skole, og i leide lokaler i Os Allé 11.

Etter en tilstandsrapport utarbeidet av Halden felles bedriftshelsetjeneste av lokalene som Halden kommunale voksenopplæring har disponert i Svenskegt. 13, ble det anbefalt at disse lokalene måtte fraflyttes. Rådmannen har arbeidet for å få leid tilfredsstillende lokaler andre steder i kommunen.

Det er gjort en større endring i kommunens tilbud innen forsterkede avdelinger som gir spesialpedagogisk hjelp. Solheim spesialpedagogiske senter ble nedlagt da den forsterkede avdelingen på Strupe ble tatt i bruk i for elever på ungdomstrinnet i januar/februar. I november/desember ble Borgerkansen avdeling i Solbakkeparken barnehage tatt i bruk for barn i førskolealder med ekstra behov for spesialpedagogisk hjelp.

Logopedtjenesten ble i 2006 administrativt lagt inn under enhetsleder for pedagogisk psykologisk tjeneste.

Det ble i februar 2006 opprettet et flyktningeteam for Halden kommune som administrativt ble lagt til Halden kommunale voksenopplæring.

I juni 2006 vedtok UVO at det skulle engasjeres et firma for å vurdere omorganiseringen i skoler og barnehager som ble gjort f.o.m. 01.08.05. hvor det ble opprettet stillinger for tre områderektorer med ansvar for kommunens 10 barneskoler, en områderektor for de tre ungdomsskolene, og en enhetsleder for de kommunale barnehagene.

Firmaet PriceWaterhouseCoopers fikk tilbudet på oppdraget, og leverte sin rapport i november. Utvalg for undervisning og oppvekst fikk presentert, og drøftet rapporten fra PWC i møter 21. og 28. november, og vedtok følgende:

"Evalueringen av omorganiseringen i sektor undervisning tas til orientering. UUU vil se hele omorganiseringen i sammenheng med neste års budsjett."

Kommunestyret behandlet omorganiseringen som en del av budsjett 2007, under sak PS 078/06, og vedtok følgende:

"Det vises til pkt. 4 i forslag til budsjettvedtak. Den omorganisering som Hovedutvalget her vedtar skal medføre at organisasjonsnivået områderektorer fjernes og skolefunksjonen styrkes på ledernivået, gjennom omprioritering av de frigjorte midler."

Omorganiseringen har senere vært behandlet flere ganger i ADU, og i UUU.

Omorganiseringen med fjerning av områderektorer og gjeninnsettelse av rektorer ved skolene skjer f.o.m. 01.04.06. En styrking av en skole og barnehagefaglig stab skjer fra samme dato.

Faglederstillingene ved skolene fjernes fra 31.07.07., og undervisningsinspektørstillinger blir etablert på nytt f.o.m. 01.08.07.

	Regnskap 06	Årsbudsjett 06	Budsjettavvik
Brutto lønn	258 824	255 372	-3 452
Refusjoner	-11 814	-7 273	4 541
Netto lønn	247 010	248 099	1 089
Andre utgifter	148 667	117 565	-31 102
Andre inntekter	-118 763	-92 954	25 809
Sum enhet	276 914	272 710	-4 204

Kommentarer til driftsresultatet:

Kommunalavdelingens driftsresultat viser et merforbruk på kr. 4 205 000, eller 1,54 %

Merutgiftene skyldes i hovedsak økte leieutgifter i forbindelse med Strupe og Risum skoler. Samt en mindreinntekt på brukerbetaling relatert til SFO og svikt tilskudd til opplæring av minoritetsspråklige elever i grunnskolen.

Måloppnåelse / viktige hendelser 2006

Tjenesteområde undervisning og kultur	Målsetting 2006	Måloppnåelse
Kommunalavdelingen (inkl. enheter)	Redusere sykefravær til 5,0 %	Redusert til 7,5 %.
Barnehager	Full barnehagedekning nås.	Dekning i aldersgr 1 - 2 år: 53,3 %. Dekning i aldersgr 3 - 5 år: 89,3 %. Dekning i aldersgr 1 - 5 år: 75,3 %.
	Tilrettelegging for bygging av nye barnehager.	En ny barnehage godkjent, åpnet 27.11.06
Skole	Utarbeide kompetanseplaner og igangsette kompetanseutvikling innenfor en ramme på 1,8 millioner kroner.	Kompetanseplan utarbeidet, politisk vedtatt og gjennomført 2006.

	Gjennom en egen handlingsplan skal det arbeides for å øke skoleeiers tydelighet	Prosessen startet i 2006, plan legges frem til politisk behandling 27.03.07
	Skifte ut lærebøker som følge av Kunnskapsløftet.	Prosess påbegynt våren 2006. Anskaffelser skjer våren 2007.
	Brukerundersøkelser innføres i skolen	Gjennomført.
	Strupe ungdomsskole bygges ferdig.	Gjennomført, åpnet november 2006.
	Avdeling ved Solheim nedlegges og flyttes til nye lokaler Strupe u.skole	Gjennomført.
	Bygging av Asak skole startes.	Prosessen startet.
	Styrking av vedtatte satsinger IKT	Gjennomført.
	Det utarbeides en egen vedlikeholdsplan for skolene.	Ikke gjennomført, har prioritert akuttsaker.
Skole- og miljøseneteret	Legges inn under ungdomsskoleenheten	Ikke gjennomført.
Voksenopplæringen	Det ses på voksenopplæringens behov for nye og mer tidsriktige lokaler.	Prosessen iverksatt, flytting iverksatt februar 2007.
Skolefritidsordningen	Skolefritidsordningen skal være selvfinansierende.	Delvis gjennomført.
Kultur	Lørdagsåpent bibliotek	Gjennomført.
	Utarbeiding av kulturplan ferdigstilles.	Ikke gjennomført. Prosessen har startet.
	Bygningsmessige endringer ved Rockehuset for å tildresstille kravene i brannforskriftene.	Gjennomført.
	Ungdomsklubben evalueres i 2006.	Ikke gjennomført, gjøres 1. halvår 2007.
	Makø utvikles som et leirskolekonsept.	Ikke gjennomført.
	Overføring til idretten styrkes med 0,8 mill.kroner.	Gjennomført.
	Investering ny Idrettshall Risum, 4.1 mill.kr.	Gjennomført
	Skole – og voksenkorps, Tilføring av midler.	Gjennomført.
	Styrking av generelle kulturmidler.	Gjennomført.
	Avsetting av midler for saluttering Fredriksten festning.	Gjennomført
	Opprettelse av egen enhet for kultur og idrett.	Vedtatt 2006, gjennomføres våren 2007.
Oppgradering av Os krematorium	Prosess påbegynt, ikke avsluttet.	

	Styrking av administrativ bemanning	Ikke gjennomført
--	-------------------------------------	------------------

Viktige produksjonsdata - Volum.

Tjenesteområde	Produksjonsenhet	2005	2006
Barnehage Halden kommune har 6 kommunale (medregnet åpen barnehage), 23 private og 10 familiebarnehager	Antall plasser, private og kommunale.	1 151 barn hadde bhg.plass pr. 01.01.06	1 234 barn hadde bhg.plass pr. 01.01.07 – dette gir en dekningsgrad på 67 % - 50 % for barn under 3 år (2 årskull) og 76,3 % for barn over 3 år.
Grunnskole Grunnskolen i Halden er organisert i 4 skoleområder, 1 ungdomskoleenhet og 3 barneskolenheter	Antall elever hhv barne- og ungdomskoletrinn Undervisningstimer Elever pr årsverk 11,8 Timer spesialundervisning i % av totale undervisningstimer 15 %	3 545 elever: Ungdomstrinn: 1 108 Barnetrinn: 2 437	3 522 elever: Ungdomstrinn: 1 074 Barnetrinn: 2 448
Voksenopplæring	Antall elever Norsk og samfunnsfag Spesialundervisning Grunnskoleopplæring Introduksjonsprogram	 93 29 35 0	 93 22 23 8
Pedagogisk- psykologisk tjeneste	Antall aktive saker Antall nye henvisninger Venteliste %-andel elever med enkeltvedtak av antall elver	762 207 30 For skoleåret 2004/2005 fikk ca. 8 % av elevene i Halden skolen enkeltvedtak, antallet er på ca. 4,5 %. Den gledelige nedgangen kommer etter en bevist satsing på tilpasset opplæring.	787 209 25 For skoleåret 2005/2006 fikk ca. 5 % av elevene i Halden skolen enkeltvedtak, med henholdsvis 4 % på barnetrinn og 7,2 % på ungdomstrinn.
Kulturskole	Antall elever	305 elever (høsten 2005)	305 elever (våren 2006)
Bibliotek	Antall besøk Utlån Åpningstid Antall innbyggere pr årsverk Nye medier	82 096 113 547 29,5 t/uke 4 101	96 207 114 891 33,5 t/uke 4118

Egen utvikling i relevante måltall

Nøkkeltall	2003	2004	2005	2006
Barnehage: Netto driftsutgifter pr. innbygger 1-5 år i kroner	8 401	6 920	6 276	6396
Barnehage: Korrigerte oppholdstimer pr. årsverk	10 490	12 312	10 663	10599
Barnehage: Korrigerte brutto driftsutgifter pr. barn	103 565	108 806	109 504	120902

Skole: Netto driftsutgifter til grunnskoleundervisning pr. innbygger	6 299	6 483	6 454	8210
Skole: Timer spesialundervisning i % av totale timer	20,4	17,9	12,6	15
Skole: Korrigerte brutto driftsutgifter til gr.skoleundervisn. pr. elev	51 444	51 469	52 876	57068
Skole: Lønnsutgifter til grunnskole pr. elev	48 616	48 340	48 903	52966
Skole: Elever pr. årsverk	10,2	10,8	10,6	9,9
Skole: Driftsutgifter til undervisningsmateriell pr. elev	1 493	1 211	1 362	1455
Kultur: Netto driftsutgifter til kultur pr. innbygger (kroner)	436	676	921	829
Kultur: Antall innbyggere pr. årsverk bibliotek	5 493	4 310	4 101	4 118
Kultur: Netto driftsutgifter til idrett pr. innbygger	153	171	215	195

Sammenligning av KOSTRA-2006 med Østfoldbyer.

Nøkkeltall	Halden	Sarpsborg	Moss	Fredrikst.
	2006	2006	2006	2006
Barnehage: Netto driftsutgifter pr. innbygger 1-5 år i kroner	6396	6098	5283	8145
Barnehage: Korrigerte oppholdstimer pr. årsverk	10599	11352	12502	11754
Barnehage: Korrigerte brutto driftsutgifter pr. barn	120902	118247	108195	125581
Skole: Netto driftsutgifter til grunnskoleundervisning pr. innbygger	8210	8548	7853	7657
Skole: Timer spesialundervisning i % av totale timer	15	16,8	12,6	16,8
Skole: Korrigerte brutto driftsutgifter til gr.skoleundervisn. pr. elev	57068	58292	50774	51404
Skole: Lønnsutgifter til grunnskole pr. elev	52966	56997	46814	46343
Skole: Elever pr. årsverk	9,9	10,7	12,3	11,9
Skole: Driftsutgifter til undervisningsmateriell pr. elev	1455	1251	1627	1261
Kultur: Netto driftsutgifter til kultur pr. innbygger (kroner)	829	950	1560	947
Kultur: Antall innbyggere pr. årsverk bibliotek	4 118		2575	2711
Kultur: Netto driftsutgifter til idrett pr. innbygger	195	379	528	301

Kommunalavdeling Helse- og sosial

Generelle kommentarer.

Kommunalavdelingens hovedoppgave er å produsere tjenester rettet mot brukere i alle aldersgrupper. Tjenestene omfatter hjemmebaserte tjenester, institusjoner, barnevern, sosialtjeneste, legevaktstjeneste, helsestasjonsvirksomhet, rus- og psykiatritjeneste, kommunelegekontor, miljørettet helsevern, arbeids- og aktivitets tiltak, andre forebyggende tjenester.

Det er lagt vekt på fortsatt boligbasert omsorg, med hovedvekt på hjemmebaserte tjenester både i private hjem og i omsorgsboliger. I tillegg driver kommunalavdelingen institusjonsdrift ved Halden sykehjem, Iddebo og Karrestad.

Kommunalavdelingen kjøper tjenester fra Rishaugen Avlastningssenter i et forholdsvis stort volum. Avtalen med Rishaugen utgår 2010, I tillegg til kjøp av tjenester fra Rishaugen, kjøper også kommunen eksterne tjenester for enkeltbrukere andre steder for de som er i behov av et spesielt tilrettelagt tilbud.

Intermediærposten 5. etg. Halden sykehjem som er et 2-årig samarbeidsprosjekt mellom Fylkeskommunen og Halden kommune, er i evalueringsfasen. Sluttdato for prosjektet er satt til 31. 08.07. Det knytter seg spenning til hvorvidt tiltaket kan videreføres.

Det er i 2006 arbeidet for å kunne opprette en palliativ enhet ved 4. avd. Halden sykehjem.

Distriktsmedisinsk Senter og Distriktpsikiatrisk Senter (DMS/DPS)

Det har pågått arbeid med å videreutvikle samarbeidsformer med Helse Øst HF. Dette arbeidet fortsetter.

Kommunalavdelingen har i 2006 hatt flere ressurskrevende brukere (med hjelpebehov over 35.5 timer/uke) som er innrapportert i KOSTRA. Det er videre tilrettelagt for flere brukerstyrt personlig assistent – ordninger samt andre krevende sammensatte tiltak.

Tidlig utskrivning fra sykehus og manglende plasskapasitet har medført korridor plasser.

Det har i 2006 vært nødvendig å drive tiltaket i underetg. ved Iddebo sykehjem. Tiltaket er drevet uten budsjettmidler og ekstrasenger her har bidradd til økte utgifter.

Det har vært sterk fokus på Individuell Plan som er iverksatt for flere brukere.

Innføring av fagprogrammet GERICA startet høsten 2006 og fortsetter i 2007 med opplæring og implementering. I tråd med myndighetenes pålegg ble IPLOS registrering iverksatt i 2006 og det ble gjennomført prøveinnsendinger. I 2007 fortsetter arbeidet med kvalitetssikring etter tilbakemelding av innsendt data.

I tråd med myndighetenes opptrappingsplan for psykisk helse, er det iverksatt tiltak for utvikling og styrking av det psykiske helsevernet i kommunen. Ved tilførte øremerkede midler fra staten til dette formål, er flere stillinger utlyst og tilsatt.

Familiesenter (tidl. forsterket helsestasjon) for tiltak rundt barn og ungdom er gjennom øremerkede midler fra staten fått tilført ressurser.

Koordinator for overordnet forebyggende arbeid ble tilsatt høsten 2006.

Sosialtjenesten er styrket med 3. 0 årsverk med hovedvekt på rus/psykiatri/og brukere i legemiddelassistert rehabiliteringer.

Med bakgrunn i kriminalitetsforebyggende plan for Halden kommune og med fokus på å forebygge/motvirke vold og gjengkriminalitet blant barn og unge ble det tilsatt 2 personer i engasjementstillinger.

Detaljert plan med tiltak skal være ferdigstilt 30.05.07.

Samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT) er vedtatt i kommunestyret skal innføres.

Det er omsøkt midler fra departementet for delvis dekning av koordinatorstilling.

Byggeprosjekter

Gjennom hele 2006 har det vært arbeidet med byggeprosjektene Havna/Solheim og psykiatriboliger. I løpet av 2006 kom byggeprosessen ved Solheim i gang.

Satsningsområder

Sterkt fokus på sykefravær på alle nivåer

Sterk fokus på kvalitet – kontinuerlig prosess for å tilstrebe et helhetlig system

Samhandling - videreutvikle samarbeid med Helse Øst HF

Økonomisk sammendrag

	Regnskap 06	Budsjett 06	Avvik 06
Brutto lønn	365 475	355 506	-9 969
Refusjoner	-16 111	-14 170	1 941
Netto lønn	349 364	341 336	-8 028
Andre utgifter	177 892	148 566	-29 326
Andre inntekter	-106 676	-107 970	-1 294
Sum enhet	420 580	381 932	-38 648

tall i hele 1000 kroner

Negativt avvik på om lag 38,6 millioner.

I budsjett 2006 var det budsjettert med en innsparing på 12 mkr i lønn. Sektoren oppnådde ikke dette som følge av ett stadig økende press på tjenestetilbudet

Ut over dette fremkommer avvik på driften som følger av økte kostnader på sosialtjensten (15 mkr) og kjøp av plasser/tjenester fra eksterne innenfor ulike tjenester (barnevern, grupper med spesielle behov, rehabilitering) på om lag 11 mkr. Øvrig merforbruk relaterer seg til løpende driftsutgifter som følger av økt press på tjenestetilbudet.

Måloppnåelse /viktige hendelser 2006

Tjeneseområde	Målsetting 2006	Måloppnåelse
Helse- og sosialadm.	Operette underutvalg til helse og sosial utvalget, UHOS. Utvalget har som formål å treffe tiltak som reduserer kommunens utgifter til sosialhjelp.	Gjennomført Uendrede kostnader på området
	Internkontroll av 66 salg- og skjenkesteder etter alkoholloven	Gjennomført
Kommunalavdeling, inkl. enheter	Redusere sykefraværet til 7,65 %	8,8 %
	Utvikle systemer i samsvar med lover og forskrifter	Arbeidet pågår – kontinuerlig prosess ift. internkontroll
	Sikre riktig kompetanse etter behov, lov/regelverk, heve kompetansen generelt	Kompetanseplan utarbeidet. Interne kompetansetiltak er iverksatt
Forebyggende tjenester/ Psykiatri	Gjennomføre tiltak i tråd med vedtatt opptrappingsplan	Tiltaksplan er utarbeidet og gjennomført
	Rullering - psykiatriplan	Arbeidet påbegynt. Planen fremmet for politisk behandling i 2007
Forebyggende tjenester/ Kommuneoverlegen	Opprette stillingshjemmel og ansette 1.0 årsverk som fastlege	Politisk vedtatt. Avventer sentrale myndigheters godkjenning for tilsetting
Forebyggende tjenester	Iverksette tiltak for å redusere spilleavhengighet	Ikke gjennomført da det ikke var avsatt ressurser til arbeidet
	Tilsetting i engasjementstillinger som koordinator og prosjektmedarbeider	Iverksett

	relatert til kriminalitetsforebygging.	
	Frivillighetssentralen tilføres kr 100 000 for å videre føre prosjektet fellesskap gir styrke	Gjennomført
	Ekstern drift av hjelpemiddellager	Prosess påbegynt Leverandør utvelges 2007
	Styrking av tjenester til barn og unge, videreutvikle Familiesentral	Delvis måloppnåelse - tilsatt miljøarbeidere og førskolelærere i åpen barnehage
	Styrking av dagsentertilbudet	Delvis måloppnåelse. Aktivitør og frivillige lag/org. er delaktig i tilbudet
	Samordning / samlokalisering av legevakt med poliklinikk/helsestasjoner/ barnevern og legetjeneste for å redusere kostnader ved å foreta en mer effektiv bruk av ressursene	Ikke gjennomført
	Økt samhandling mellom sektoren og frivillige lag og organisasjoner.	Det er utarbeidet konkrete rutiner for samhandling – flere arenaer og møteplasser er etablert
Pleie og omsorgstjenesten/Dagsenter	Anskaffelse av 4 biler	Gjennomført
	Iverksette kafeteriadrift ved Hagegata	Gjennomført mai 2006
Pleie og omsorgstjenesten	Overføre driftsansvar ved Prosjekt Nytorp til BPA drift A/S	Iverksatt juni 2006
	Anlegge sansehage ved Bergheim Bofellesskap	Sak overført 2007
	Bygging av omsorg, demens og psykiatriboliger igangsettes i 2006.	<u>Solheim:</u> Bygging av 46 inst.plasser for demente + dagplasser . Er påbegynt. Ferdig i 2007. <u>Havna:</u> Bygging av 30 omsorgsboliger Er påbegynt. Ferdig i 2007. <u>Psykiatri:</u> Prosess for bygging av 8 enheter påbegynt.
	Vurdere driftsformer i nye pleie- og omsorgstiltak med tanke på kostnadsreduksjoner.	Ikke gjennomført
	Plasser i sokkeletg ved Iddebo sykehjem videreføres	Gjennomført
	Styrke samhandling med Sykehuset Østfold/HØ, gjennom utvikling av distriktsmedisinsk senter (DMS)	Prosess iverksatt
	Styrke samhandling med Sykehuset Østfold ved utvikling av intermediærposten . Målsetting er permanent sengepost på 20 plasser	10 plasser.

Brukersenteret/støttekontaktjeneste	Øke timelønnen, Kr 250 000 er avsatt til formålet	Gjennomført
Barneverntjenesten	Tiltak i hjemmet fremfor omsorgsovertakelse og plassering i insinstitusjon	Det pågår en kontinuerlig prosess. I 2006 har man ingen synlig økonomisk effekt av tiltaket.
Sosialtjenesten	Overføre personer som mottar sosialhjelp tilbake til arbeidsmarkedet, gjennom samarbeid med statlige myndigheter	Prosess pågår. Ikke tallfestet
	Samordning av tjenester i hht NAV-reformen.	Intern prosess igangsatt. Statlig myndigheter har ikke prioritert Halden før 2009
	Utvikling av individuelle handlingsplaner for enkeltklienter som følges opp over lengre tid	Igangsatt. Prosess pågår kontinuerlig og er implementert i daglig drift.
	Hindre rekruttering av nye ungdommer inn i rusmiljøene	Prosjektmedarbeider ansatt. Arbeid er igangsatt.
	Etablere lavterskeltilbud innen aktivitet/sysselsetting med tilhørende arbeidsleder/gruppeleder	Iverksatt
	Utarbeide boligsosialhandlingsplan med tilhørende tiltak	Gjennomført
	Øremerkede lærlingplasser til sosialhjelpsmottakere	Ikke oppnådd
	Øke antall tiltaksplasser i kommunal regi.	Utviklet *** 35 plasser i samarbeid med "Folk i arbeid"

Viktige produksjonsdata

Produksjonsenhet	Spesifisering	2005	2006
Barneverntjenesten	251 Hjelpetiltak i familien	98	122
	252 Hjelpetiltak i institusjon og fosterhjem	19	19
	252 Barn under omsorg i fosterhjem	40	45
	252 Barn under omsorg i institusjon	6	5
	Andel undersøkelser som fører til tiltak, prosent	46,0	40
	Nye meldinger i 2006	123	179
	Nye undersøkelser i 2006	111	163
Sosialtjenesten	281 Økonomisk sosialhjelp, antall mottakere	1045	1058
	242 Råd og veiledning, antall personer	131	280
	243 Tilbud til personer med rusproblemer	167	190
	Antall fattede enkeltvedtak	7559	7989
	275 Introduksjonsordningen, antall personer	8	12

	273 Kommunale sysselsettingstiltak: Jobb Link, Samarbeidsprosjekt-AOF, Halden HASVO, Vaskeritjeneste	39	133 (i desember)
	Gjennomsnittlig stønadslengde	5,4 mnd	5,7 mnd
	Andel mottakere med sosialhjelp/introduksjonsstønad som hovedinntektskilde, prosent	46,9	47,0
Institusjonstjeneste	253 Pleie, omsorg hjelp i institusjon inn/ut skrivninger	508	490
Hjemmebaserte tjenester	254 Pleie, omsorg hjelp i hjemmet – antall enkeltvedtak	1262	1366
	234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	192	207
Kommunale boliger	265 Kommunalt disponerte boliger	642	642
Forebyggende tjenester	Helseundersøkelser av barn under skolealder	953	894
	Helseundersøkelse av skolebarn	722	635
	Helsestasjon for ungdom antall henvendelser	565	601
	Forsterket helsestasjon antall henvendelser familie/barn	50familier/81barn	54familier/85barn
	Psykiatrisk team - antall brukere	130	115
Forebyggende tjenester	Aktivitetscenteret – antall brukere	110	120
	Ambulerende team – antall brukere	57	58
	Svangerskapskontroll/familieplanlegging – antall fødsler	300	246

Hovedårsaker til avvik ligger innenfor områdene økonomisk sosialhjelp, hjemmebaserte tjenester og barneverntjenesten.

Økonomisk sosialhjelp 281/forklaring på økningen

Økonomisk sosialhjelp antall mottakere	2005: 1045	2006: 1058
Antall fattede enkeltvedtak	2005: 7559	2006: 7989

Økt antall hovedmottakere (økningen er begrenset):

Økningen skyldes i hovedsak tilflytting av flyktninger fra andre kommuner og økt antall pågripelser/fengslinger ved grensepassering

Økt antall enkeltvedtak:

Økningen skyldes kortere vedtakslengde, flere langtidsmottakere og stort antall ute på "arbeid for sosialhjelp" med tilhørende enkeltvedtak hver måned på "arbeidsoppmuntringspenger"

Antall mottakere og antall enkeltvedtak har i utgangspunktet ingen avgjørende betydning for årlig samlet forbruk av økonomisk sosialhjelp.

Det som betyr noe er hvem det er som får hvor mye utbetalt pr. måned og hvor mange måneder vedkommende får utbetalt økonomisk sosialhjelp i løpet av året.

I flg. oppdatert rapport fra FIA så har 0 sosialhjelpsmottakere/deltakere gått over fra å være stønadsmottaker til lønnet arbeid i 2006.

Hjemmebaserte tjenester/forklaring på økningen

Pleie, omsorg hjelp i hjemmet – antall enkeltvedtak	2005: 1262	2006: 1366
---	------------	------------

Dette skyldes flere eldre eldre, raskere utskrivning fra sykehus (pasientene må ha hjelp i hjemmene) og få plasser/rehabiliteringsplasser. Tendensen er og at brukere og pårørende er mer bevisst på sine rettigheter og hva som finnes av tjenester

Barneverntjenesten/forklaring på økningen

Nye meldinger	2005: 123	2006: 179
Nye undersøkelser	2005: 111	2006: 163

Flere melder bekymring for barn til barneverntjenesten i de aller fleste tilfeller iverksettes undersøkelsessak, dvs. at det er grunnlag for å undersøke barnets situasjon nærmere. Økningen av antall undersøkelser er en naturlig følge av antall meldinger.

KOSTRA-data

Egen utvikling i relevante måltall

Nøkkeltall	2003	2004	2005	2006
Funksjon 254 Pleie og omsorg				
Netto driftsutg. pr. innbygger i kroner pleie- og omsorgstjenesten	9 725	9 240	9 459	10 889
Netto driftsutg. Pleie og omsorg pr. Innbygger 80 år og over	178 067	166 456	170 491	192 924
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over	61 752	59 907	62 299	72 026
Netto driftsutgifter, hjemmebaserte tjenester pr. innbygger	6 833	6 400	5 933	6 730
Netto driftsutgifter pr. institusjonsplass	-	398 462	481 384	574 686
Plasser i prosent av innbyggere over 80 år	11,5	10,2	10,7	10,7
Andel heldøgnsbeboere på tidsbegrenset opphold	34,8	52,0	34,5	32,9
Korrigerte bto driftsutgifter, institusjon pr. komm. plass	523 462	563 782	566 917	671 690
Korrigerte bto. driftsutgifter, pleie i institusjon pr. kommunal plass	379 750	297 316	531 631	617 815
Funksjon 244/251/252 Barnevernstjenesten				
Netto driftsutgift 244/251/252 pr. barn	99 963	89 736	96 121	94 216
Andel undersøkelser som fører til tiltak, prosent	42,1	46,0	47,4	38,6
Funksjon 242/281				
Netto driftsutgift til øk.sosialhjelp pr. innbygger 20- 60 år	1 745	1 879	2 638	3 098
Brutto driftsutgift pr. sosialhjelpsmottaker	48 052	48 186	50 283	55 372
Gjennomsnittlig stønadslengde - måneder	5,5	5,4	5,7	5,8

Sammenligning av KOSTRA-2005 med Østfoldbyer og snitt kommunegruppe 13

	Halden	Sarpsborg	Moss	Fredrikstad
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten	10 889	10511	13010	9979
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over	192 924	220024	282208	199511
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over	72 026	74294	91124	68160
Netto driftsutgifter, hjemmebaserte tjenester pr. innbygger	6 730	5606	7900	5129
Andel hjemmeboere med høy timeinnsats	3,2	5,4	4,1	4,1
Andel beboere i bolig til pleie- og omsorgsformål 80 år og over	54,5	42,9	76,9	44,8
Netto driftsutgifter, institusjon pr innbygger 80 år og over	574 686	524059	557057	540705
Netto driftsutg. pr. institusjonsplass	10,7	16	17,1	15
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over	32,9	14,9	15,4	16

Andel beboere på tidsbegrenset opphold	671 690	603366	403635	650105
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	617 815	533404	333144	587195
Korrigerte brutto driftsutg., pleie i institusjon, pr. kommunal plass	92	88,4	82,5	90,3
Netto driftsutgifter (f 244, 251 og 252) pr. barn i barnevernet	94 216	89027	93186	104225
Andel undersøkelser som fører til tiltak, prosent (f.244)	38,6	51,7	44,2	37,4
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år	3098	2974	3395	3643
Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	55372	66606	57413	71252
Gjennomsnittlig stønadslengde (måneder)	5,8	5,6	4,7	5,5
Sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	494	729	425	1096

Kommunalavdeling Teknisk

Kommunalavdelingen har i løpet av 2006 blitt evaluert og på bakgrunn av dette ble bestiller/utfører-modellen vedtatt nedlagt og kommunalavdelingen ble omorganisert. De nye enhetene ble tillagt hovedansvaret for all virksomhet innenfor sine fagområder og forventningen er at dette i 2007 gir full effekt i form av bedre effektivitet og kostnadsstyring.

Kommunalavdelingen er inndelt i enhetene kommunalteknikk, administrativ forvaltning, prosjekter og brann/havn.

Økonomisk sammendrag (uten havn og VAR)

	Regnskap 06	Budsjett 06	Avvik
Brutto lønn	66 579	58 968	-7 611
Refusjoner	-1 400	-1 200	200
Netto lønn	65 178	57 768	-7 410
Andre utgifter	105 948	84 238	-21 709
Andre inntekter	-142 842	-134 002	8 840
Sum enhet	28 284	8 004	-20 280

Tall i hele 1000 kroner

Kommentarer til driftsresultatet:

Regnskapet for 2006 viser et merforbruk på brutto lønn på 7,6 mill i forhold til budsjett. Kommunalavdelingen var pålagt å gjøre en innsparing på 10 millioner kroner. Det har blitt gjennomført tiltak med innsparingseffekt på 2,4 millioner kroner.

Videre fremkommer det negative avviket som følge av høyere aktivitet på vintervedlikehold av veier, lavere nettoresultat enn budsjettert ved Rokke avfallsanlegg og en lavere inntjening ved teknisk drift enn budsjettert.

Halden havn

Regnskapet til Halden havn for 2006 viser et regnskapsmessig merforbruk på 0,8 mill. I henhold til Havne- og farvannsloven av 8. juni 1984 og gjeldende forskrifter er dette merforbruket dekket ved bruk av fond. Sluttregnskapet for 2006 for Halden havn viser et regnskapsmessig overskudd på 0,6 mill som tilsvarer motatt momskompensasjon.

Investeringsregnskapet for Halden havn viser en inntekt på kr. 795 792 for salg av eiendom (Shell-tomta). Inntekten avsettes på investeringsfond øremerket havneformål.

Vann, Avløp og Renovasjon (VAR)

VAR-tjenesten er selvkostkapitler. Dette betyr at utgifter som kommunen pådrar seg innenfor produksjon og distribusjon av vann og avløp, samt for renovasjonstjenesten skal dekkes av de gebyrinntekter abonnenter innbetaler. Avgiftene har de siste årene hatt små justeringer, og reelt sett har man hatt en reduksjon i gebyrene.

For driftsåret 2006 er resultatet for de ulike områdene:

Vann Bruk av bundne fond,	kr 780 000,-
Avløp Avsetning til bundet fond,	kr 2 700 000,-
Renovasjon Bruk av bundne fond,	kr 557 000,-

Ved utgangen av 2006 har Halden kommune følgende fondsavsetninger innenfor området:

Vann Negativt fond,	kr 620 000,-
Avløp Positivt fond,	kr 15 643 000,-
Renovasjon Negativt fond,	kr 2 508 000,-

Sett i forhold til fondsbeholdningen over, må utgifter innenfor vann og renovasjon reduseres eventuelt gebyrer økes.

Rådmannen vil i 2007 ha en større gjennomgang av renovasjonstjenesten. Innenfor vann- og avløpsområdet er oppgavene store fremover. I de fleste tilfeller vil det være kostnadseffektivt å bygge ut vann- og avløpsledninger samtidig, i det de legges i samme grøft. Rådmannen vil derfor måtte foreslå større investeringer på vannsiden i årene fremover, der det og må tas hensyn til en inndekning av negativt fond på vann-tjenesten.

Måloppnåelse / viktige hendelser

Tjenesteområde	Målsetting 2006	Måloppnåelse
Gang- og sykkelveier	Gjennomføre allerede vedtatte prosjekter før nye igangsettes.	Kontinuerlig arbeid med gang- og sykkelveier. Pågående prosjekter ble prioritert i forhold til å igangsette nye.
	Igangsette plan- og utbygningsarbeid for gang- og sykkelveinett fra Remmen til gamle Svinesundsbro, Berg skole, Svinesundsparken og fengselet.	Planarbeid for Remmen – Isebakke igangsatt 2006, utbygging igangsatt 2007. Utført av Vegvesenet fra Gamle Svinesundsbro til Løkkebergkrysset.
Park	Utvikle grøntområder og bryggepromenade på begge sider av Tista (fra kjøpesenteret til jernbanebrua).	Planlegging av Tista park på kommunalt område igangsatt. Ikke igangsatt på jernbanesida (ikke kommunal eiendom).
Administrativ forvaltning	Utarbeide estetiske retningslinjer for sentrumsområdene.	Ikke påbegynt.
	Vurdere Langholmen og Ystehede som fritids- og rekreasjonsområde i fbm rullering av arealplanen.	Arbeidet med arealplan ikke påbegynt.
Eiendom	Kartlegge ledige bolig- og næringsarealer og lage en plan for utvikling de neste årene.	Påbegynt.
Vei	Etablere veiforbindelse til Tyska og Hollenderen i samarbeid med grunneiere og interessenter i næringslivet.	Ikke utført. Stoppet på grunn av manglende grunnerverv.
Administrativ forvaltning	Iverksette planarbeid for å utvikle Svinesundsområdet til et bolig- og næringsområde i årene framover.	Igangsatt
Byggesak	Byggesaksbehandling med rask og høy kvalitet. Høyeste prioritet til saker fra næringslivet.	Byggesaksbehandlingen har vært utført innen fastsatte tidsrammer og med høy kvalitet.
Vann	Starte arbeidet med vanntilførsel til Osdalen og Aspedammen.	Osdalen pågår, prosjektering til Aspedammen igangsatt.
	Igangsette et planprosjekt for å vurdere trasévalg og kostnader for vanntilførsel fra Osdalen til Bakke.	Planlegging igangsatt 2006 og pågår fortsatt i 2007.
	Bedre vannkvaliteten i Haldenvassdraget gjennom samarbeid med de øvrige vassdragskommunene.	Pågår kontinuerlig.
Havn	Tilrettelegge for vinteropplagsplasser for småbåter.	Ferdigstilles våren 2007.
	Offentlig havn på Sauøya i hht tidligere politiske vedtak.	Reguleringsplan ikke fremmet.
	Tilrettelegge og utarbeide ny reguleringsplan for offentlig havn på Sauøya.	Fremdrift avhengig av NSI Saugbrugs

Organisering	Gjennomgang av organisasjonen.	Kontinuerlig vurdering.
Kommunalteknikk	Gjennomføring av prosjekter skal i størst mulig grad utføres ved anbud og kjøp av tjenester.	
	Vurdere muligheter for en flerbrukshall ved Gimle skole.	Ikke utført.
Investering - vei	Trafikksikkerhetstiltak - bygging og merking av fartsdempende tiltak og gangfelt.	Igangsatt, to synlige fartsmålere bestilt i 2006. Leveres vinteren 2007.
	Opparbeide rundkjøring i Marcus Thranesgt samt veiforbindelse til toppen av Stadionbakken. Inkluderer nødvendig reguleringsendring.	Ikke igangsatt pga manglende grunnerverv.
Renovasjon	Vurdere renovasjonsordningen 1 halvår 2006, for å få avklart hvilke ordninger som skal gjelde etter at Rokke avfallsanlegg eventuelt blir avviklet.	Arbeid med avfallsplan pågår, ferdigstilles i mars 2007.
Investering – vei	Nyasfaltering	Utført.
	Utskiftning PCB – armaturer	Pågår. Igangsatt 2006.
	Gang- og sykkelveier	Pågår.
Investering – brann	Stigebil	Utført – kontraktert for levering i 2007
Investering – havn	Gangbane/ båtplasser i Tista	Utført.
	Gjestehavn - Tollboden	Pågår.
Investering – avløp	Avløpsnett	Pågår.
Investering – vann	Vannnett	Pågår.
	Aspedammen VA	Prosjektering pågår.
Investering – VA	Osdalen VA	Utbygging pågår.
Brann/ Tilfluktsrom	Vurdere å frigi lager ved å flytte noe av sivilforsvarets lager fra Halden. Samordne utnyttelsen av lokalene.	Utført.
Teknisk drift	Tilrettelegge gode rammer slik at arbeidet kan utføres på en effektiv og rasjonell måte. Sikre en konkurransedyktig tjenesteproduksjon.	Følges opp kontinuerlig
Kart- og oppmåling	Utvikle kostnadseffektive løsninger innenfor oppmåling, kart og geotekniske områder (GAB).	Pågår, Ny kartløsning ferdig, ferdigstilles august 2008.
Forebyggende brannvern	Oppfylle kravene til tilsyn som inkluderer årlig kontroll av næringsbygg og hvert fjerde år i boliger.	Utført.
	Brannvernopplæring for skoler og barnehager.	Utført.
Brannberedskap	Utrede felles brannvesen med nabokommuner 1 kvartal 2006.	Utført i 2005.
Vann	Vurdere skifting av pumper Femsjøen/ Lille Erte for å få ned strømkostnadene.	Ikke utført.
	Vurdere mindre vannverk på Kornsjø og Prestebakke for å tilfredsstille drikkevannsforskriftene.	Prestebakke vannverk ferdigstilt 2006. Forprosjekt ferdig for Kornsjø i 2006.

	Arbeide med hovedplan for å redusere antallet lekkasjer.	Pågår.
Avløpsnett	Separering av overvann i sentrum.	Pågår.
	Knytte nye områder til avløpsnettet.	Pågår.
Renovasjon	Utarbeide framtidig renovasjonsløsning på strategisk nivå i løpet av 2006, herunder også ulike former for energigjenvinning som kan påvirke innsamlingsordninger.	Avfallsplan ferdigstilles i løpet av mars 2007.
	Arbeide for økt sortering for å redusere mengden til deponi.	Motakskontroll innføres ved Rokke avfallsanlegg fra 01.07.07.
	Løse sigevanns- og metangassproblematikken.	Gassproblematikken legges ut på anbud i mars 2007. Arbeid med sigevannsproblematikken pågår.
Naturforvaltning- og friluftsliv	Satse på miljøvennlig landbruk, utvikle Haldenvassdraget samt utvikle/ vedlikeholde badeplasser og turstier.	Ikke gjennomført

Viktige produksjonsdata

Tjenesteområde Produksjonseenhet	Volum (2005)	Volum (2006)
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning, i prosent.	91,4	
Produksjon av vann (kubikkmeter)	6 135 334	
Forbruk av vann (kubikkmeter)	5 245 370	
Lekkasjer i % av produsert vann		
Slam (kubikkmeter)	27 182	
Avfall inn til Rokke (tonn)	21 510	
Utveid fra Rokke (tonn)	7 079	
Antall byggesaker og meldinger	599	605
Kart- og delingsforretninger	345	295
Antall søknader om endret jordbearbeiding	190	
Antall søknader om areal- og kulturlandskapstilskudd	226	
Antall oppdrag beredskapsavdeling brann	1 730	2 416
Forebyggende brannvern – antall tilsyn særskilte brannobjekter	191	172
Antall feiinger	5 626	5 675
Antall tilsyn i boliger (feier)	1 620	1 805

Nøkkeltall

Egen utvikling i relevante måltall

Nøkkeltall	2003	2004	2005	2006
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate Enhet: Kroner	53 049	49 430	56 530	70160
Kommunale veier og gater med fartsgrense 40 km/t eller lavere. Pst. Enhet : Prosent	6,5	7,5	20	28,7
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, samferdsel i alt : Kroner	194	124	112	189
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning Enhet : Prosent	92,3	91,9	91,4	91,1
Antall byggesaker og meldinger	460	611	599	
Kart- og delingsforretninger	275	124	345	
Antall søknader om endret jordarbeiding	195	184	190	
Antall søknader om areal- og kulturlandskapstillegg			226	
Produksjon av vann (kubikkmeter)		5 997 656	6 135 334	
Forbruk av vann (kubikkmeter)		5 245 370	5 245 370	
Slam (Kubikkmeter)		22 974	27 182	
Avfall inn til Rokke		21 506	21 510	
Utveid fra Rokke		7 175	7 079	
"Hold Halden Ren" (Tonn pr år)		1 031	1 550	

Sammenligning av KOSTRA-2005 med Østfoldbyer og snitt kommunegruppe 13

Nøkkeltall	Halden	Sarpsborg	Moss	Fredrikstad
Saksgebyr for oppføring av enebolig	5650	10980	10200	9200
Årsgebyr for vann	1258	1362	1180	1235
Årsgebyr for avløp	2586	2570	1315	2808
Årsgebyr for avfallstjenesten	1560	1200	1950	1296
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, samferdsel i alt	189	481	453	368
Lengde kommunale veier og gater i km pr. 1 000 innbygger. Enhet : Kilometer	6,8	6,3	5,0	6,3
Beredskap mot brann og ulykker (netto driftsutgifter per innbygger)	490	408	624	423
Årsgebyr for feiing	240	231	160	
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminnevern, natur og nærmiljø per innbygger i kr	65	344	356	363

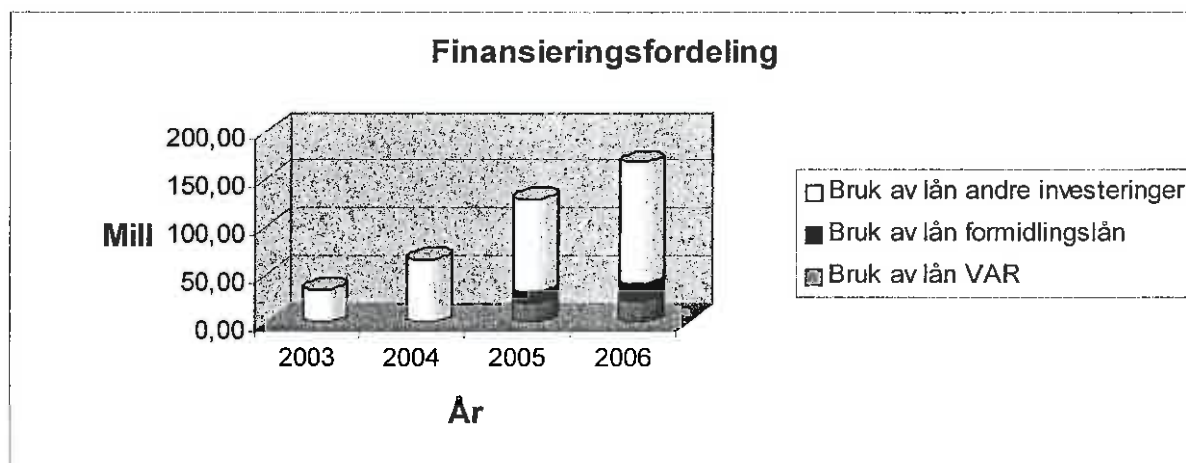
HOVEDOVERSIKT KAPITALREGNSKAP 2006

Kapitalregnskapet gir en oversikt over investeringer og utlån (bl.a. etableringslån/startlån) og hvordan dette er finansiert.

Utviklingen har vært slik de senere år
(tall i mkr)

Hovedtall kapitalregnskapet 2002 - 2006				
	2003	2004	2005	2006
Investeringsutgifter	34,8	37	133	178,4
Formidlingslån		27,2	36,15	21,1
VAR-investeringer			20	18
Salg av tomter/eiendommer		-20,4	-5,4	-32,4
Finansiert fra formidlingslån		-7,9	-23,7	-11,1
Andre inntekter	-14,5	-20,6	-30,8	-6,6
Finansieringsbehov	55,1	15,3	129,3	167,4
Bruk av lån VAR			20	22,9
Bruk av lån formidlingslån			12,45	18,6
Bruk av lån andre investeringer	35	66,5	96,8	125,9
%-andel finansiert	100 %	100 %	100 %	100 %

Administrasjonen har fra 2005 valgt å splitte gjelda opp i VAR -gjeld, Formidlingslåns gjeld og øvrig gjeld. Dette for bedre å kunne se hva den samlede gjelda går til og hvordan den belaster kommuneregnskapet. Historikken er noe mangelfull tidlig i perioden, noe også figuren viser.

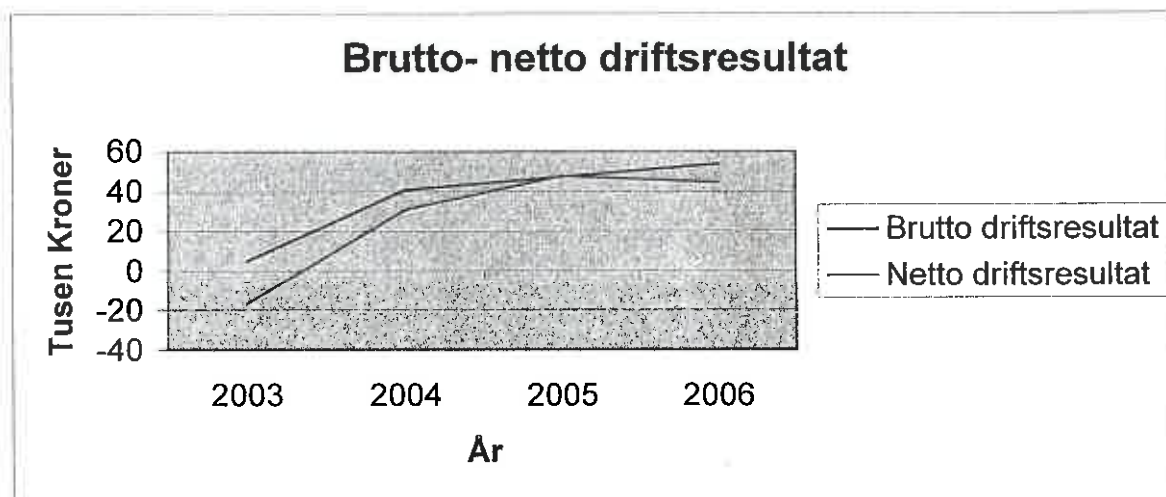
Som man kan se av diagrammet over er det økning av lånefinansiering i 2005. Dette har sammenheng med det store investeringsnivået for 2005. Låneopptak er hovedfinansieringskilden for alle investeringer. Det er kun en liten andel som finansieres ved tomte/eiendomssalg og andre salgsinntekter. Lånefinansieringen øker ytterligere i 2006. Dette som følge av restfinansieringen av vedtatte investeringer i 2005 som først ble ferdigstilt i 2006, og et fortsatt høyt lånefinansiert investeringsnivå i 2006.

HOVEDOVERSIKT DRIFTSREGNSKAP 2006

Brutto driftsresultat skal normalt være så stort at det dekker kommunens finanskostnader (netto renter og gjeldsavdrag), samt tidligere regnskapsmessige underskudd.

Netto driftsresultat viser hvor mye av driftsinntektene som er igjen etter at den løpende virksomhet og bundne rente- og avdragsutgifter er betalt samt at avskrivninger er motpostert.

	2003	2004	2005	2006
Brutto driftsresultat	4,9	40,7	47,5	53,9
Eksterne finanstransaksjoner	-51,6	-41,4	-31,1	-44,4
Motpost avskrivninger	29,8	31,5	31,3	34,8
Netto driftsresultat	-16,90	30,80	47,70	44,30

Som man kan se av oversikten overfor har Halden Kommune hatt en positiv utvikling av brutto driftsresultat de siste 4 årene, med det største løftet fra 2003 til 2004. Netto driftsresultat har derimot en nedgang, bl.a. som følge av økte finanskostnader fra 2005 til 2006.

Gode netto driftsresultat i 2004 og 2005 bidro til at akkumulert underskudd var nedbetalt ved utgangen av 2005. I 2006 fortsatte den gode trenden med et regnskapsmessig overskudd på 13 mkr, etter at det i hht budsjettet var avsatt 6 mkr til disposisjonsfond, og 15 mkr overført til investeringsregnskapet.

Driftsutgifter fordelt på artsgrupper har utviklet seg slik:

	2003	2004	2005	2006	I %
Lønn	649,4	657,4	675,2	716	60,78
Varer og tj. kommunal produksjon	143,4	169,1	210,7	236	20,03
Varer og tj. erstatter egenproduksjon	109,3	74,9	87,9	97	8,23
Overføringer	92,5	120,5	130,2	149	12,65
Avskrivninger	29,8	31,5	31,3	34	2,89
Fordelte utgifter	-30,7	-18,5	-48	-54	-4,58
Sum Utgifter	993,7	1 034,9	1 087,3	1 178	100
Lønn i % av driftskostnadene	65,35	63,52	62,10	60,78	

Som man kan se av oversikten over har lønn sett i forhold til total kostnadene minsket fra 66 % i 2002 til 60,7 % i 2006. Dette er en trend som er i henhold til de føringer og budsjettvedtak som er lagt i perioden. Man kan også se en utvikling i at kostnader til kommunal tjenesteproduksjon og kostnader som erstatter kommunal tjenesteproduksjon øker dersom det måles i % av sum utgifter.

Posten for overføringer har økt i perioden og har hovedsakelig sin årsak i økte overføringer til de private barnehagene, samt andre overføringer.

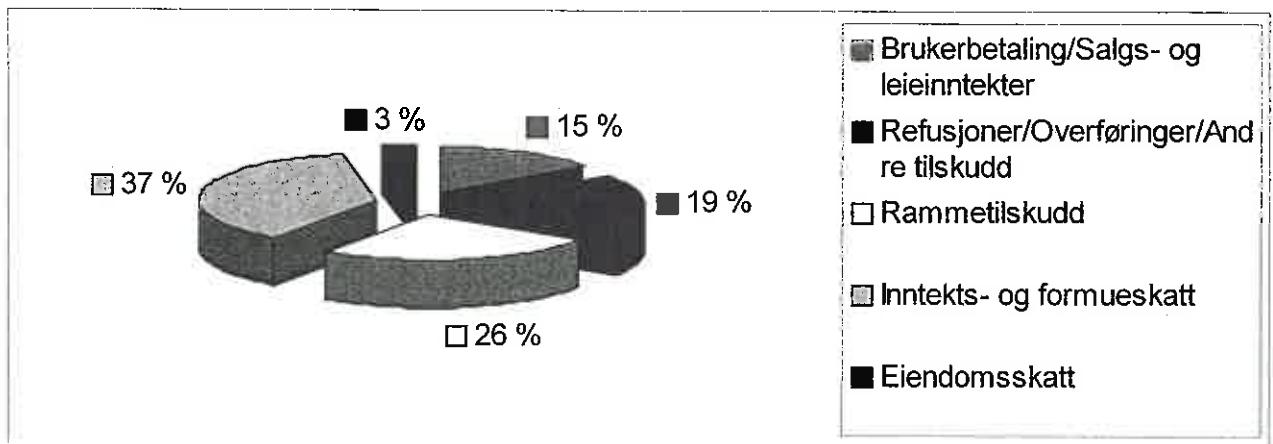

Driftsinntekter fordelt på artsgrupper:

	2003	2004	2005	2006	%
Brukerbetaling/Salgs- og leieinntekter	129,3	172,8	178,4	181,5	14,70
Refusjoner/Overføringer/Andre tilskudd	165,9	194,7	220,1	240,5	19,48
Rammetilskudd	276,1	253,3	266,1	315,4	25,54
Inntekts- og formueskatt	387,2	413,6	434	460,7	37,31
Eiendomsskatt	40	40,3	36,1	36,7	2,97
Sum Inntekter	998,5	1 074,7	1 134,7	1 234,8	100

Som man kan se av oversikten er posten rammetilskudd øket betraktelig fra 2005 til 2006. Dette har sammenheng med de bevilgningene som er gjort fra statens side i 2006. Den sterke økningen i skatteinntektene har i sin helhet tilfalt kommunesektoren og dette gir for Halden Kommunes del utslag i økt rammetilskudd. (På grunn av lav skatteinngang utbetales inntektsutjevning som går over posten "rammetilskudd"). Posten brukerbetaling utgjør kun 14,7 % av

kommunens totale inntekter, og det er økningen i skatt og rammetilskudd som står for det meste av inntektsøkningen fra 2005 til 2006 (100 mkr). Eiendomsskatten er redusert med 4 mill. kroner fra 2003 til 2006

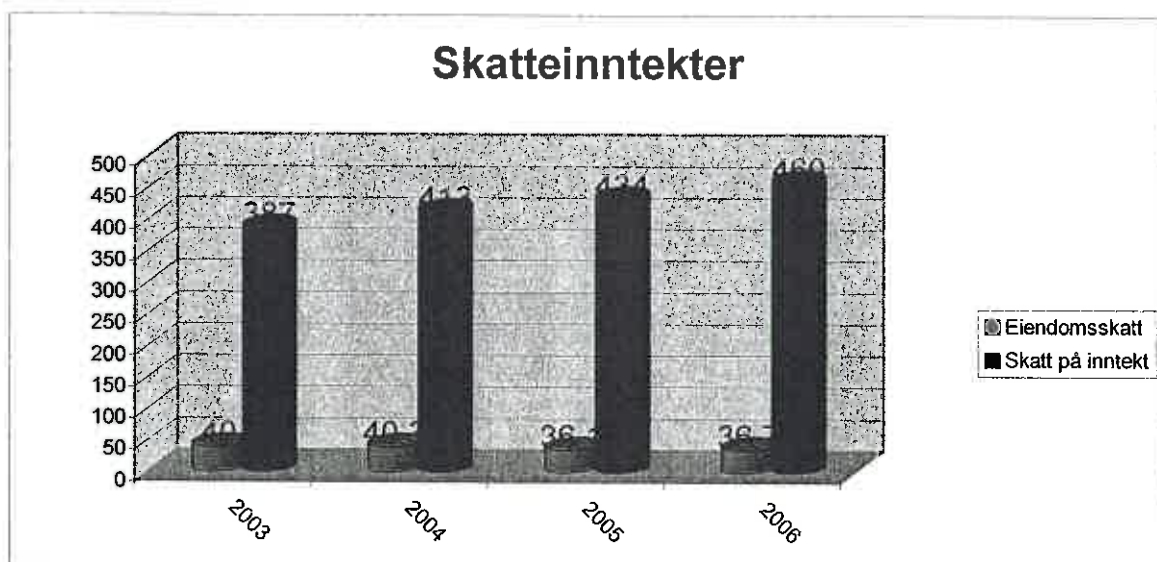

I prosent av de totale inntekter har skatteinntektene blitt redusert fra 39,34 % i 2002 til 37,28 % i 2006. NB! Da er ikke inntektsutjevningen medregnet slik at det kun er den underliggende skatteinngangen som vises.

Skatteinntektene har vist en økning på 6 % i 4 års-perioden. I 2006 var skatteveksten i Norge sett under ett på over 11 %, mens vår lokale skattevekst var på 5,65 %. Riktignok utjevnes 90 % av det man "taper" på lav skatteinngang i utjevningssystemet, men det er allikevel en betenkelig utvikling.

% -vis økning skatteinntekter		
2002 - 2003	369	4,65 %
2003 - 2004	387	6,30 %
2004 - 2005	413	4,84 %
2005 - 2006	434	5,65 %
2006	460	

Utvikling av skatteinntekter og eiendomsskatten er fremstilt grafisk under. Skatteinntektene har økt med 100 mill de siste 4 årene.

HOVEDOVERSIKT BALANSEREGNSKAP 2006

Balanseregnskapet gir oversikt over kommunens bokførte eiendeler, gjeld og egenkapital ved utgangen av regnskapsåret.

Etter innføring av nye Kostra-forskrifter er kommunene pålagt å foreta en gjennomgang av alle eiendeler og fastsette verdi etter gitte normer. Alle anleggsmidler/eiendommer skal også avskrives etter satser gitt i de nye forskriftene.

Halden Kommune har foretatt verdivurdering av følgende anleggsmidler:

- Inventar og utstyr, maskiner
- Anleggsmidler
- Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller
- Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, aldershjem, institusjoner og kulturbygg.
- Tekniske anlegg VA
- Tekniske anlegg, renovasjon (benytter Fylkesmannens beregningsskjema)

Det gjenstår verdifastsettelser på områder som:

- Veger, ledningsnett
- Parkeringsplasser, trafikklys.

Disponible innskudd i bank og post pr. 31.12.06 var 136,3 mill kroner.

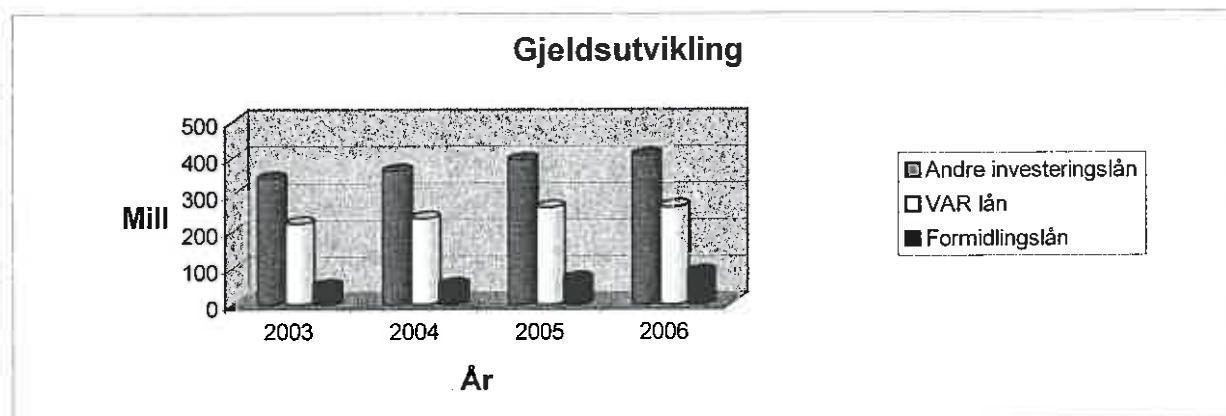
Langsiktig lånegjeld har i perioden 2002-2006 utviklet seg som følger:

	2003	2004	2005	2006
Andre investeringslån	345,45	366,268	396,7	408,8
Formidlingslån	50,2	53,7	72,1	89,4
VAR lån	222,6	236,2	266,5	267,5
Sum langsiktige lån	618,2	656,2	735,3	765,7

Tabellen indikerer en jevn økning i langsiktig gjeld fra og med 2004. Dette er et bevisst valg, i og med at Halden kommune hadde store uløste behov på investeringssiden, rentenivået var lavt, og en generell momskompensasjonsordning ble innført.

Fra 2003 til 2006 utgjør har vi en netto økning på 150 mkr. Man har således hatt en prioritering av investeringer som gjør det vanskelig å nå måltall på 603 mkr i langsiktig gjeld ved utgangen av 2007.

Ved utgangen av 2006 har Halden kommune et etterslep på vedtatt opptak av lån på om lag 59,5 mkr., slik at den reelle langsiktige gjelden utgjør om lag 825 mkr.

NØKKELTALL

Generelt

Nøkkeltallene er beregnede størrelser som er ment å gi en pekepinn om tilstanden for kommunens økonomi.

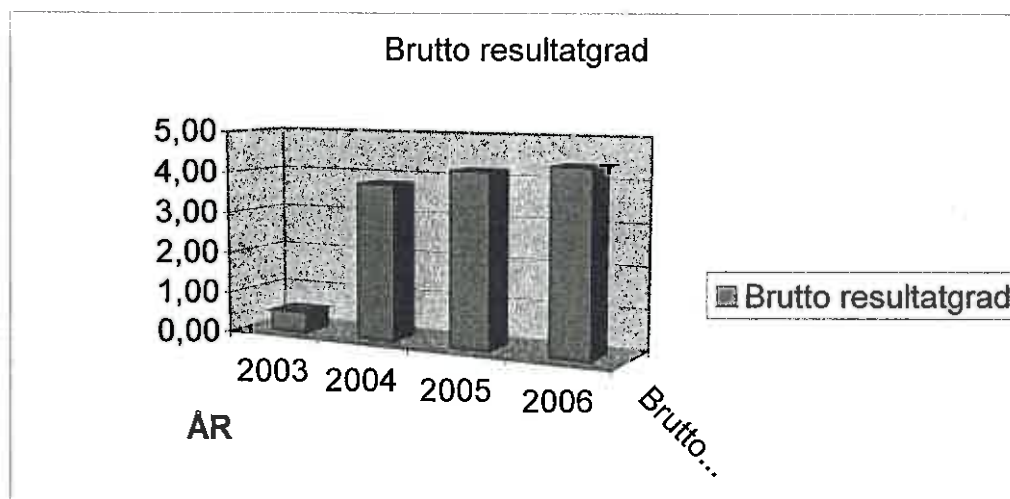
Nøkkeltallenes verdi ett enkelt år gir ikke alltid særlig informasjon, men endringene fra år til år og utviklingen over en årrekke kan gi relevant informasjon om hvorvidt økonomien utvikler seg til det bedre eller verre.

De fleste av oversiktene er brukt tidligere i dokumentet og dette avsnittet vil da bli å anse som et appendix.

Brutto resultatgrad

Brutto driftsresultat er resultatet av de tjenesteytende sektorer. Nøkkeltallet viser hvilken andel av midlene som er igjen til å dekke renter og avdrag. Hvis nøkkeltallet øker betyr dette at de tjenesteytende sektorer disponerer mindre av midlene og at rente og en økt andel av disponible midler er tilgjengelig til å dekke renter og avdrag på lån samt til et evt. nettoresultat.

Bruttodriftsresultat	2003	2004	2005	2006
Brutto driftsresultat	4,9	40,7	47,5	53,9
Sum driftsinntinntekt	998,7	1 075	1 135	1 234
Brutto resultatgrad	0,49	3,79	4,19	4,37

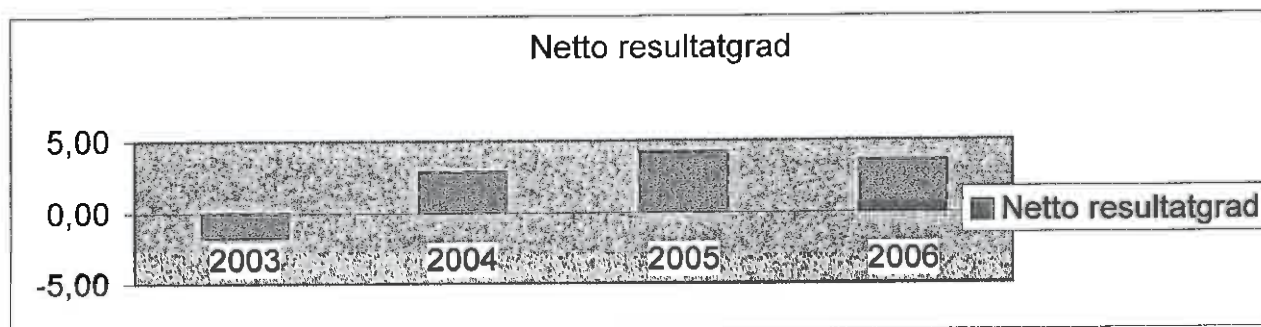

Netto resultatgrad

Viser hvor stor del av kommunens driftsinntekter som kan brukes til å dekke annet enn driftsutgifter (inkl. renter og avdrag på lån). Dersom netto resultatgrad er negativ, er det et tegn på ubalanse i kommunens økonomi. Det betyr at de løpende inntekter ikke er tilstrekkelige til å dekke de løpende utgifter. Følgelig må kommunen tære på arbeidskapitalen for å møte sine forpliktelser samtidig som den økonomiske handlefriheten blir svekket.

(tall i mkr)

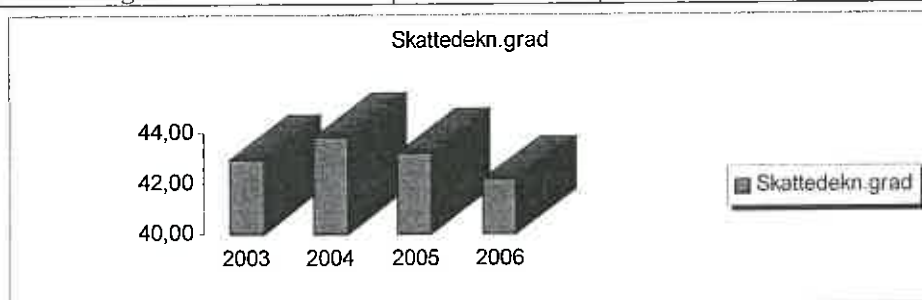
Nettodriftsresultat	2003	2004	2005	2006
Nettodriftsresultat	-16,9	30,8	47,7	43,3
Sum driftsinntinntekt	998	1075	1135	1234
Netto resultatgrad	-1,69	2,87	4,20	3,6

Skattedekningsgrad

Viser hvor stor andel av driftsutgiftene som dekkes av kommunens netto skatteinntekter (inkl. eiendomsskatt). Forholdet viser med andre ord hvilken betydning skatteinntektene har for finansieringen av den løpende virksomheten.

Skatteinndekningsgrad	2003	2004	2005	2006
Nto. Skatteinntekter	427,3	454	470	497
Driftsutg	993,8	1034	1087	1180
Skattedekn.grad	43,00	43,91	43,24	42,12

Rammetilskuddsgrad

Viser hvor stor del av driftsutgiftene som dekkes av kommunens rammetilskudd. Forholdet gir uttrykk for hvilken betydning rammetilskuddet har for finansiering av den løpende virksomheten. Her er det viktig å være klar over at det kan skje forskyvninger i forholdet mellom rammetilskudd og øremerkede tilskudd, slik at rammetilskuddsgraden ikke alltid er direkte sammenlignbar fra år til år.

Tidligere fikk kommunene kompensasjon i form av inntektsutjevning i rammetilskuddet 2 år etter hvis skatteinngangen var lavere enn landsgjennomsnittet. Fra år 2000 ble dette endret slik at det nå foretas løpende inntektsutjevning. Dette medfører justering av rammetilskuddet 7 ganger i løpet av året. Det vil derfor ha stor betydning om utviklingen i skatteinntektene i Halden er annerledes enn gjennomsnittet på landsbasis.

Rammetilskuddsgrad	2003	2004	2005	2006
Rammetilskudd	276,1	253,3	266,1	315,4
Driftsutgifter	993,8	1034	1087	1180
Rammetilsk. Grad	27,78	24,50	24,48	26,73

